

בש"פ 7435/23 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7435/23

כבוד השופט נ' סולברג

לפני:

פלוני

ה המבקש:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבת:

בקשת רשות לעורר על החלטת בית המשפט המוחזוי מרכז-לוד, מיום 3.10.2023, בעמ"י 46970-09-23, שניתנה על-ידי כבוד השופט ח' טרסי

עו"ד רונן בן צבי

בשם המבקש:

ההחלטה

1. בקשה רשות לעורר על החלטת בית המשפט המוחזוי מרכז-לוד, מיום 3.10.2023, בעמ"י 46970-09-23 (השופט ח' טרסי), שבגדירה נדחה עրר המבקש על החלטת בית משפט השלום בראשון-לציון, מיום 14.9.2023, במ"ב 37024-06-23 (השופט ג' גבאי).

רקע עובדתי והליכים קודמים

2. בחודש אפריל 2018 נעצר המבקש בחשד לייצור לא מושעה, הברחה ומסחר בסטרואדים אנאכטליים

עמוד 1

© verdicts.co.il - פסק דין

כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין

ובהרמן גילה, בישראל ובארצות הברית, בראשת האינטראנט. היקף המשחר, על פי העולה מחומר החקירה, עמד על סך של 17 מיליון ל"י לפחות, ונעשה, כרך על פי החשד, תוך ביצוע עבירות של הברחה והלבנתו הון לפי חוק איסור הלבנתו הון, התש"ס-2000, לצד עבירות על פקודת מס הכנסת [נוסח חדש] התשכ"א-1961; חוק העונשין, התשל"ג-1977; ופקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א-1981. במהלך חודש מאי 2019 שוחרר המבוקש בתנאים, אשר לא כללו את הגבלת יציאתו מהארץ. בחודש יולי 2019 יצא המבוקש את הארץ, ומАЗ לא שב אליה.

3. ביום 15.6.2023 נעתר בית משפט השלום לביקשת המשיבה, והוציא צו מעצר נגד המבוקש, במעמד צד אחד ובדלתים סגורות, לפי סעיף 15(ח) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרם), התשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המעצרם"). במסגרת הליך בבקשת המעצר, הוציאו לפניה בית המשפט חומרם המבוססים את החשדות נגד המבוקש בהליך העיקרי, וכן את עלילות המעצר - שיבוש הליכי חקירה או משפט, סיכון בטחון הציבור, וצורך בנקיטת פעולות חקירה.

4. ביום 7.9.2023 הגיע המבוקש לבית משפט השלום בקשה לעיון חוזר ולביטול צו המעצר. בבקשתה נטען, כי צו המעצר הוצא בהסתמך על מצג מטענה, לתכלית לא רואיה, באופן לא מיידי, במטרה "לשפר את מצבה המשפטית של המשיבה שմבוקשת להמציא עילית נגד המבוקש". עוד נטען, כי המבוקש עובר עינוי-דין בגין המשיבה, הוא ממתין חמיש שנים לקבלת החלטה בעניינו, וכל רצונו לנحال את ההליך ולקבל חזרה את כל רכשו הتفسוס". כמו כן, קיבל המבוקש על אופן הוצאה הצו, וביקש כי בית המשפט יורה על קיום דין במעמד הצדדים, ולאחריו יתן את ההחלטה.

5. בהתאם להחלטת בית משפט השלום, הגיעה המשיבה ביום 12.9.2023 תגובה מטעמה, ובה טענה כי המבוקש נמלט מן הדין. בתגובה צוין, כי ביום 3.6.2019 זומן המבוקש לחקירה, ואולם, לבקשתו, בשל יום הולדתו, הסכימה המשיבה לדוחות את מועד חקירתו למועד אחר. ביום שבו אמרה היהת להתקיים החקירה הדוחה, 2.7.2019, וחילף התקיעות, יצא המבוקש את הארץ, ומAZ לא שב. המשיבה הוסיף ותיארה, כי מדובר בתיק שהוא תולדה של חקירה מורכבת ורחבת היקף, וכי צו המעצר הנדון הרינו תנאי להליך ההסגרה שמנהלת המשיבה בימים אלו נגד המבוקש, במדינה מולדובה, בה הוא שווה. לגבי הימשכות ההליכים, טענה המשיבה, כי לא ברורה טענותו של המבוקש, לפיה הוא עובר עינוי דין, וכי כל מבקשו שתינתן החלטה בעניינו, שעה שהוא נמלט מהארץ בעודו דרוש לחקירה, אף הורה למיצגנו שלא לחשוף פרטים על מקום הימצאו. עוד טענה המשיבה, כי פרק הזמן שחלף ונרכזו פעולות חקירה רבות, למדנו כי לא נגרם עינוי דין מחתמת חוסר מעש. לבסוף טענה המשיבה, כי המבוקש לא הצבע על המסדרת הנורמטטיבית מכוחה הגיע את בקשתו, וכי הניסיון להטיל דווי בהליך הוצאה המעצר במעמד צד אחד, הרינו התעלמות מוחלטת מהוראות חוק המעצרם, ומהרצינול העומד בביסותו, לפיו בשלב זה של ניהול ההליך הפלילי, תכליות החקירה, והאינטרס הציבורי הרחב בנסיבות, מצדיקים את קיום ההליך במעמד צד אחד, למטרות הפגיעה - המידיתית - בזכות להליך הוגן. אך הוסיף המשיבה, כי "הדברים מקבלים משנה תוקף שעה שמדובר בכך מעצר הנלווה לבקשת הסגרה בעניינו של החשוד שנמלט מן הדין מזה 5 שנים".

6. ביום 14.9.2023 דחה בית משפט השלום את הבקשה. בהחלטתו, הסביר בית משפט השלום, כי מطبع הדברים, על מנת למנוע שיבוש של הליך המעצר, ובהתאם להוראות חוק המעצרם, הוצאה צו מעצר נדונה במעמד צד אחד ובדלתים סגורות, ומಹלך הדין אינו חשוף בפני החשוד. לאחר ביצוע הצו, מובא העוצר לפני שופט, ומתקים דין בנווכחותו. לגופן של טענות המבוקש, קבוע בית משפט השלום, כי טיעוני הצדדים, והחומרם שהוצעו לפניו, מלמדים על קיומו של "חישד סביר בעוצמה מסוימת לכך שהחשוד עזב את הארץ ולא שב אליה במטרה להකשות על החקירה ולסכל את העמדתו לדין". עוד נאמר, כי בעניינו, כפי שעולה מהבקשה, דבר קיומו של צו המעצר נועד למבוקש בשל מעצרו

במדינת מולדובה, בה הוא שווה, וכי צו המעצר הוצא כחלק מהליך ההסגרה נגד המבוקש. לפיכך, קבע בית המשפט השלום, ככל שיש לմבוקש טענות נגד הליך ההסגרה, הן שמורות לו, והוא יכול לטען אותן בגין הליך ההסגרה עצמו, שבו ידוע בית המשפט המוסמך, ויחלט כחוכמתו. לבסוף ציין בית משפט השלום, כי אם נוכנות טענות המבוקש לפיהן כל רצונו לנוהל את משפטו בישראל, "יתכבד החשוד, יחוור לארץ במהרה לשם מציאו ההליכים אל מול היחידה החקורת והפרקליטות".

7. המבוקש לא השלים עם החלטה זו, והגיש ערעור לבית משפט המחויז. לאחר מספר ימים, בהתאם להחלטת בית המשפט המחויז, אשר הורתה למבוקש להבהיר "מכוח מה הוא סבור כי קיימת זכות ערעור על החלטה להוציא צו מעצר במעמד צד אחד", הגיע המבוקש הודיעה, במסגרתה טען כי נפלת טעות סופר, ועשיקין בהודעת ערד, ולא בערעור. לגבי הסמכות, טען המבוקש כי מרגע שצו המעצר "יצא לאויר העולם", יש לראותו כמו שהובא לפני בית המשפט במסגרת צו המעצר, ולדעת בערר מכוח סעיף 53(א) לחוק המעצרים, לפיו: "עצור, משוחרר בערובה ותובע ראשאים לעורר על החלטת בית משפט בעניין הנוגע למעצר [...]. לחלוון, טען המבוקש, על בית המשפט המחויז לדון בערר מכוח סמכותו השורית שלפי סעיף 40 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984. עוד הפנה המבוקש, לדוקטרינת הפסילה הפסיכית', ולהשיבות הזכות להליך הוגן, עליה עמד בית משפט זה בע"פ 5121/98 ישכרוב נ' התובע הצבאי פ"ד סא(1) 461 (4.5.2006); ובדן"פ 1062/21 אוריך ב' מדינת ישראל (להלן: עניין אוריך), בטענה כי משעה שפעולות החוקירה נחשפה, קמה לנפגע ממנה זכות טיעון מובהקת, וכי "ראוי בנסיבות העניין ליתן לעורר את יומו [...]" ולדעת במחאות העניין מבלי להידרש לשאלת הסמכות שיש בה כדי להעmis על הליך". לגופו של עניין, חזר המבוקש על טענותיו, לפיהן הוא "אין מנסה להשתמש בהליך דין כדי להימלט מאימת הדין, אלא כדי להגיע לישראלcadmus chofshi"; כי אין עילת מעצר ממשית נגדו; וכי במקורה דין, לאור העובדה שככל רכושו נתפס, ישנו "היפוך אינטרסים", כך שלמבוקש עצמו יש אינטרס לנוהל את ההליכים על מנת להוכיח את חפותו ולהביא לשחרור רכושו, ואילו דואקאה המשיבה היא אשר מעוניינת להויסף ולהחזיק ברכוש.

8. ביום 28.9.2023 הגישה המשיבה תגובה לערעור, במסגרתה טענה כי יש לדחות את הערעור (או הערר) על הסוף, משום שהוגש בחומר סמכות. בתגובהה, הסבירה המשיבה, כי ההליכים הנדון חריג ביחס להליכים מכוח חוק המעצרים, שכן בדרך כלל לא נודע לחשוד על צו מעצר הנitin במעמד צד אחד, עד מימושו. בעניינינו, נודע למבוקש על הוצאת הצו, בשל הליך הסגרתו במולדובה, כאמור. ואולם, עובדה זו, לטעתה המשיבה, אינה מקימה למבוקש זכות עמידה שאינה קיימת בדיון, או זכות ערר שאינה מוקנית על-פי חוק. בהמשך ציינה המשיבה, כי כל עוד שווה המבוקש מחוץ לגבולות מדינת ישראל, צו המעצר נשוא הערר נעדר תוקף, לצרכי מעצר, ובמובן זה הבקשה תיאורטית. המבוקש יהיה בבחינת 'מי שנעצר לפי צו' רק משעה שייכנס לתחום השיפוט של בית משפט בישראל - בין אופן וلونטרי, בין מכוח הליך ההסגרה - ובאותה שעה גם תקום לו הזכות לעורר על צו המעצר האמור, בהתאם לסעיף 53 לחוק המעצרים. אף ביחס לבקשת לעזין מחדש, אשר מוקנית לעצור בסעיף 52 לחוק המעצרים, טענה המשיבה, כי אין סמכות לדון בה, שעה שהמבוקש אינו 'עצורי', כאמור.

עוד הפעם המשיבה לפסק הדין בעניין אוריך, וטענה כי האופן שבו הוצע בהודעת המבוקש - מuple; זאת, מכיוון שבאותה פרשה, בית משפט זה דין אמן בערעור, ואולם קבע כי זכות ההשגה על צווי חיפוש שהוצעו במעמד צד אחד - אינה קיימת. לטעתה המשיבה, קביעה זו יפה אף לענייננו, ומכאן, שזכות המבוקש (הוא החשוד) לשטוח את טענותיו לגבי הוצאת צו מעצר במעמד צד אחד - שמורה להליך העיקרי בלבד.

לבסוף ציינה המשיבה, כי "טענות העורר בעררו הן טענות נגד הסגרתו ולא נגד צו המעצר וככלה, מקוםן

להישמע במסגרת הילוי ההסגרה, במדינה הזרה ולאחר מכן, ככל שIOSGR, בישראל".

9. ביום 3.10.2023 דחה בית המשפט המחויז את הערר על הסף, וקבע כי לא קיימת בדיון אפשרות לעורר על החלטה להוציא צו מעצר במעמדצד אחד, לא בזכותו ואף לא ברשות. זאת, לאור עקרון היסוד המנחה, לפיו למעט במקרה בו ניתנה זכות עיר מפורשת בחקיקה, אין לצדדים להיליך הפלילי זכות להשיג על החלטות בניינים, לרבות בשלב החקירה. בית המשפט המחויז קיבל את עדמת המשיבה לפיה אין תוקף לצו המעצר הנדון, לצרכי מעצר, מוחוץ לתחום מדינת ישראל, ועל כן, כל עוד לא שב המבוקש ארצها, לא ניתן לראותו 'עצור' על-פיו, ובהתאם - לא קמה לבקשת זכות עירר מכוח סעיף 53 לחוק המעצרים.

עוד ציין בית משפט המחויז, כי בית המשפט השלים "בחן מחדש את התשתית הראיתית [...] ומצא לנכון להוtier את צו המעצר על כנו. בכך מיצה הוא עד תום, ואך מעבר למתחייב, את הביקורת השיפוטית הנדרשת לגבי הוצאת צוים במעמדצד אחד בשלב החקירה, ואין עוד מקום להרהר אחריו בשלב זה של היליך הפלילי".

באשר ל'דוקטרינת הפסילה הפסיכתית', קבע בית המשפט המחויז, כי תכליתה לבחון בדיעד את השלכותיה של הפגיעה בזכות להיליך הוגן על קבילהוֹתה של ראייה, במהלך ניהול המשפט הפלילי לגופו, לאחר הגשת כתב אישום, וכן אינה רלוונטיות לשאלת החקירה - הנדון כאן. באשר לניסיון העורר להיתלות בעניין אויר, ציין בית המשפט המחויז, כי באותה פרשה נקבע בדעת רוב, בסוגיה משיקה, כי החלטה בגיןוֹת לצו חיפוש לא תהא כפופה להיליכי השגה בדמות עיר או ערעור; ועל כן, בניגוד לעולה מטיעוני המבוקש, פסק הדיון בעניין אויר דוקא תומך במסקנה כי יש לדחות את הערר.

10. מכאן הבקשה שלפני, במסגרת חזר המבוקש, בשלישית, על טענותיו, לפיهن הוא לא נמלט מהארץ; לא נעשו ניסיונות לזמןו לחקירה; הוא עבר עינוי דין בעיטה של המשיבה; יש לו אינטנסיס לניהל את היליך על מנת לשחרר את רוכשו התפוס, וכל רצונו אינו אלא "להגיע לישראל לאדם חופשי". עוד טוען המבוקש, כי החלטות בתי המשפט קמא מביאות לכך שצו מעצר שהוצא במעמדצד אחד "הינו מעל החוק ולא ניתן לתקוף אותו בשום דרך", דבר המקנה לרשויות "חסינות מוחלטת להתנהלות לכויה".

דיון והכרעה

11. דין הערר להידוחות על הסף, ללא צורך בתשובה מטעם המשיבה. בדיון מצינימ בcourt שלטום ובית המשפט המחויז, כמו גם המשיבה, כי לא ניתן לעורר על ההחלטה ביןים בהיליך פלילי מבלי שהוראת חוק מפורשת מעניקה זכות לעשות כן. זהה ההלכה הפסוקה והעקבית של בית משפט זה (ראו, למשל: בש"פ 9081/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (6.1.2013); בש"פ 296/18 יעקובוב נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (15.3.2018); בג"ץ 18/2882 פלוני נ' קופת חולמים לאמית, פסקה 11 (31.5.2018) (להלן: עניין פלוני) בש"פ 4804/17 ברמלי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (9.8.2017)). המבוקש אינו במעמדצד 'עצורי', ונדרש בסעיף 53 לחוק המעצרים, ומכאן שהוראות חוק זה לא חלות עליו, והוא אינו זכאי לעורר על הוצאה צו המעצר. טענותיו של המבוקש לפיهن גם אם החוק, כלשהו, אינו חל בעניינו, אז עצם העובדה כי נודיע לו על צו המעצר, מחייבתו לו זכות טיעון - משוללת יסוד; בקשרו החלופית מבית המשפט, "להתעלמות מעל הפורמליסטיות הנהוגה", לדון בערר ולקבלו - בכל הבודד, אינה במקומה. לחם חוקן של בית המשפט הוא הדיון; 'מכשול' הסמכות הניצבת בפני העורר, במקרה זה, אינו עביר, ובית המשפט אינו רשאי לדלג עליו כאוות נפשו.

12. המקרה אף אינו נופל, ولو בקירוב, לאוותם מקרים בודדים, בהם הכירה ההחלטה בחיריג לכלל לפיו לא ניתן לעורר על החלטת ביניים בהליך פלילי מבלתי הוראת חוק מפורשת (ראו בפסקה 9, עניין פלוני). זאת, משום שאין מדובר בהחלטה הסוגרת את הדלת بعد המתדיין - אלא להפר - בעניינו, ניתן לומר כי החלטת טרם נפתחה'. כך, במקרה דנן, צו המעצר טרם נכנס לתקפו, ועל כן, כפי שטוענת המשיבה, וכי שנקבע בהחלטות בית משפט השולם ובית המשפט המחויזי - טענותיו של המבקש, שלא נשמעו כתעודה, שמורות לו בגדרי הליך ההסגרה, וכן, במידת הצורך, לעורר שיכול להיות מוגש בעניין הנוגע למעצר, לאחר מימושו של הצו (ראו סעיף 53 לחוק המעצרים).

באשר לעניין אוריך, בדיון קבע בית המשפט המחויזי, כי ישום הכלל שנקבע באותה פרשה - לפיו על החלטת בית המשפט בבקשתו לצו חיפוש בחומר מחשב, אין למי מהצדדים זכות להשיג - תומך בדוחית העරר בעניינו. אך יש להוסיף, כי בעניין אוריך, עסוק בית משפט זה בשאלת זכות ההשגה על הוצאה צו לחיפוש במחשב, כאשר לא היה חולק כי הוראת החוק הרלוונטי - פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 - אינה מעגנת זכות עיר או ערעור על החלטה בדבר הוצאה צו החיפוש האמור. בעניינו, לעומת זאת, חוק המעצרים מעגן את זכותו של עורך לעורר בעניין הנוגע למעצרו, וכן לפנות בבקשתה לעיון חוזר בהחלטת בית המשפט, ככל שנתגלו עבודות חדשות, נשתנו נסיבות, או עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה. דא עקא, שזכות זו מוקנית לעורך, קרי: לחשוד, לאחר מימוש צו המעצר, ולא לפני ביצועו.

13. הבקשה נדחתה אפוא בזאת.

משלא נתבקשנה תשובה, לא עשו צו להוצאות.

ניתנה היום, י"א בחשוון התשפ"ד (26.10.2023).